

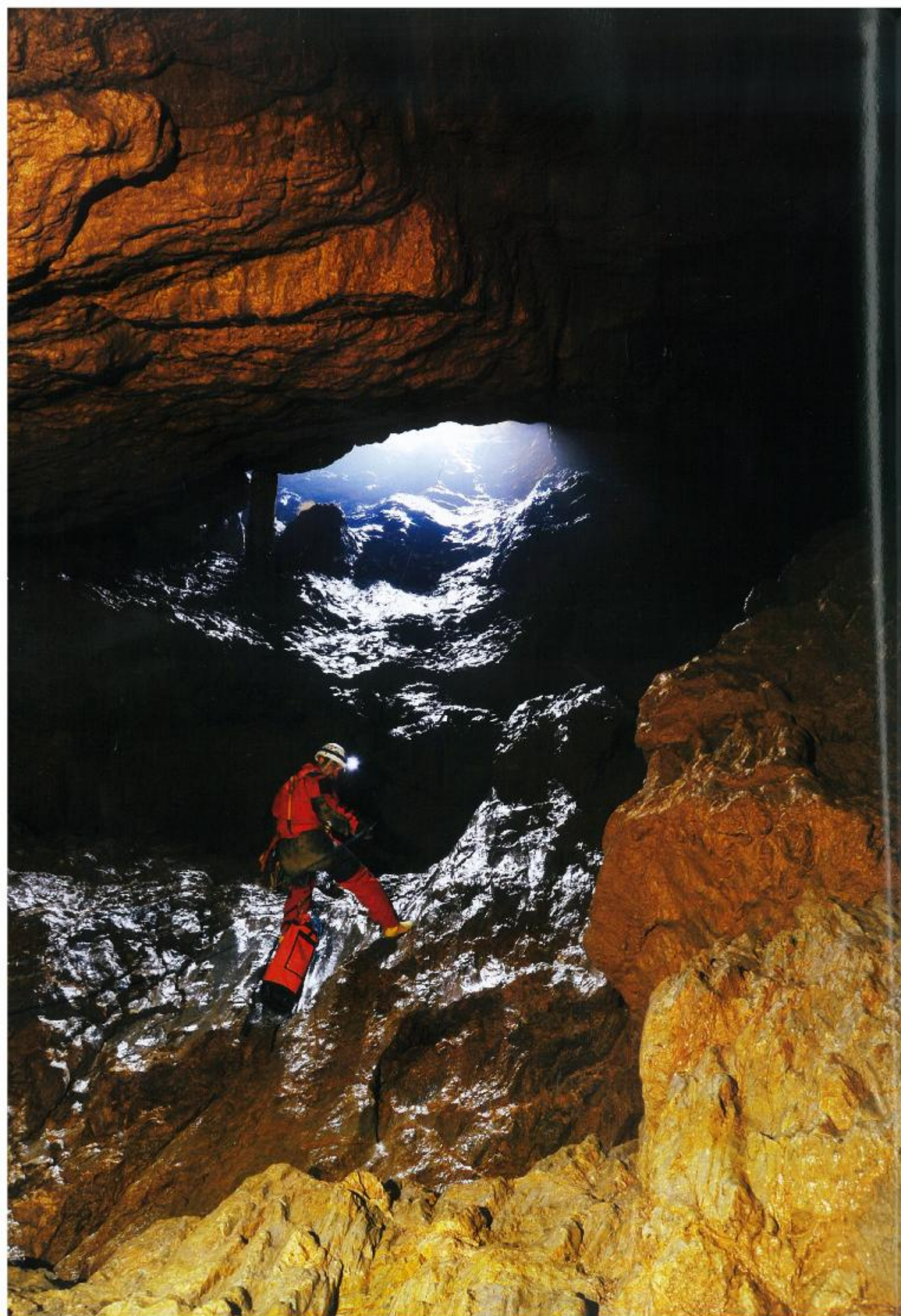
sularının yeryüzüne çıkış
rinden biri de doğal bir
an yükselmeleri. Bazılarının
e bir mağara da bulunan
K arasında "obruk"
adlandırılan bu kuyular
lukla suyun battığı noktadan
azak bir yerde oluşabilir.
manmaraş'ın Tekir beldesine
Yeşilgöz köyü yakınlarındaki
suyunun tüküvaz rengi
kiye dekilerle belki de en
lıcı olanı.

KAHRAMANMARAŞ:
OBRUKTAN DÜDENE

Yeşilgöz'ün İçinde

*Geniş bir havzada toplanan yağmur suları,
kireçtaşı katmanını aşındırıyor, düdenler oluşturup
batıyor. Yeraltı nehirleri halinde yolculuğunu
sürdürüyor. Hiç umulmadık bir yerde yeniden
yeryüzüne çıkıyor. Kahramanmaraş'ın Tekir
beldesine bağlı Yeşilgöz köyü yakınlarındaki obruk
gölüne dalış yapan ekip, obruk ile Keş Dağı Düdeni
arasındaki bağlantıyı aradı.*

YAZI: VOLKAN EVRİN-HANDE GEYLAN / FOTOĞRAFLAR: ALİ ETHEM KESKİN

Su iyiden iyiye bulanmıştı. Ali, Doruk ve Volkan görüntüleme için derinlerde belki görüşün iyi olduğu bir yerler vardır umudu ile üçüncü günün ilk dalışına başladılar. Koray güvenlik dalıcısı oldu. Fatih, Hande ve Orhan ikinci ekip olarak gireceklerdi. Baha da destek için her yerdeydi...

Önceki gün Volkan mağaranın içine de girdiği için önden o gitti. Aşağıda hazır olan hatta girecekler ve 24 metreden başlayan mağaranın ana girişinden içeriye süzüleceklerdi. Hesaplar böyle idi, ama süt tozu kıvamındaki Yeşilgöz buna şans tanımayacak gibiydi. Dalış başlar başlamaz Doruk biraz geride kaldı. Ali ve Volkan yavaşça aşağıya doğru alçalmaya başladılar. Aralarında 30-40 santimetrelik mesafe olmasına rağmen birbirlerini görmekte zorlanıyorlardı. Su aşağıya indikçe karardı ve karardı... Ne nereye indiklerini görebiliyorlardı ne de bir kol mesafesinde birbirlerinin yüzlerini! 16-17 metrelerde suyun dibine geldiklerini dizleri yere değince hissettiler. Sonra yavaşça mağara ağzına doğru palet vuran Volkan, Ali'nin de arkasında olduğunu düşünerek ilerlemeye başladı. Ortalıkta henüz daha önce döşenmiş olan kılavuz hattın bir iz yoktu. Doruk da en arkadan geliyordu. Üç beş metrelik ilerlemeden sonra mağara dalıcılarının "sıfır görüş" dediği, ışık da dahil olmak üzere hiçbir şeyin görünmediği ortamda Volkan mağaraya giren hattı buldu ve onun üzerinden ilerlemeye başladı. "Diğerleri de bulmuştur nasıl olsa" diye geçirmiş olmalı içinden. Mağara ağzındaki alacakaranlık da geçmiş ve 30 metreden derinlere doğru ilerlemeye devam etmişti. Sonra arkasını kontrol etti, ne bir ışık ne de bir hava kabarcığı vardı. Biraz olduğu yerde bekledi, gelenlere zaman tanımak için... Yok, ne gelen var ne de geldiklerine dair bir işaret. Elindeki video kamerasına baktı, görüntü alma şansı da yoktu. Daha derine gitmek artık güvenli de değildi.

Geldiği hattan geri dönmekten başka çaresi kalmamıştı. Yüzeye geldiğinde

Doruk da çoktan çıkmıştı. Ali'yi beklemeye başladılar. Bir iki dakika içinde onun da kabarcıkları görüldü ve yüzeye geldi. Ali diğerlerini görünce biraz rahatlamıştı, zira sualtında Volkan'ı kaybedince, tüm fenerlerini yakarak dibe tutmuş diğerlerinin kendisini görmesini beklemişti: "Bir dakika kadar bekledim, tüm ışıklarımı yaktım, beni görmemeleri mümkün değildi! Sonra baktım yoklar, bu sefer de tüm ışıklarımı kapattım. Etraf zifiri karanlıktı. Korkmuyordum, ancak Volkan ve Doruk için çok endişeleniyordum. O anda acil bir durum senaryosu geçirdim kafamdan, yukarı çıkıp güvenlik için bekleyen Koray'dan yardım alarak diğerlerini bulmayı düşündüm. Aşağıda yapacak bir şey kalmayınca yükseldim, 10 metre derinliğe ulaştıncaya kadar yeşil tonlarında ilk ışık belirtilerini gördüm. Yüzeye çıktığımda onları görünce çok derin bir 'oh!' çektim. Kıyıya çıktığımızda Volkan'a kızgın bir ifade ile sordum. 'Neden bizi mağaranın içinde hatta sokmadın?' Volkan'ın 'Beni kaybettiğin 24 metre derinlikte biz açık suda idik. Henüz mağaraya bile girmemiştik' şeklindeki yanıtı kanımı dondurmuştu."

Yeşilgöz bu kez girişimize izin vermemişti. Çıkışta "görüş çok kötüydü, ışıkların 30 santimetre ucunu bile göremedik, süt tozu, süt tozu!" dedikçe, ekibin diğer üyeleri bıyık altından gülüyor, dalga geçiyorlardı. Ardından dalan ekipler de aynı akıbetten kurtulamadılar ve hatta suyun bulanıklığı yüzünden mağaranın girişini dahi bulamadılar. Dalışların üçüncü günü mağara içine girmeden tamamlandı. Bir hafta önce yağmış olan yağmurların ve suyun bizim dalışlarımız sonrasında iyice bulanmasının azizliğine uğramıştık. Kılavuz hattını kıyıdan başlatmadığımız için bir dalış günü boşa gitmişti.

Her şey 2008 sonbaharında MTA'dan gelen bir istihbaratın değerlendirildiği MADAG toplantısında başladı. MTA'dan gelen söz konusu ihbar, Kahramanmaraş'ın Tekir beldesinde

Keş Dağı Düdeni ASPEG (Anadolu Speleoloji Grubu) ekibi için tam bir sürpriz oldu. Bir bilgi üzerine araştırmaya başlayan ekip olağanüstü güzelliklerle dolu bir düden keşfinin öncülüğünü yaptı. Girişinde 40 metrelik bir dikey iniş ile başlayan çalışmalar önümüzdeki yıllarda yağmurların en az olduğu dönemlerde sürdürülecek (karşı sayfada). Mağara dalışı gerek ekipmanlar gerekse dalışın planlaması açısından açık su dalışlarından farklıdır. Dalış öncesi ekip üyeleri önce karada daha sonra suda kuşandıkları donanım ile ilgili dalış eşlerini bilgilendirirler ve olası senaryoları gözden geçirirler (altta).

Yeraltında Galeri

Ekip mağarada 100 metre kadar ilerlemişti ki gerek genişlik gerekse yükseklik bakımından çok büyük bir galeriye rastladı. Bu tür geniş galerilere mağaralarda rastlanması doğaldır. Ancak düden oluşumu şeklinde ortaya çıkan mağaralarda bu denli geniş galeriler bulunması olasılığı oldukça düşüktür. Bu açıdan Keş Dağı Düdeni çok özel bir oluşum.

bulunan Yeşilgöz Obruğu ile civarındaki düdenlerin olası ilişkilerinin araştırılması üzerineydi.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sualtı Topluluğu (ODTÜ-SAT) ve Sualtı Araştırmaları Derneği (SAD) ortak çatısı altında çalışmalarını yürüten Mağara Dalışı ve Araştırmaları Grubu (MADAG) üyeleri gelen bu ihbarı değerlendirmek için dokuz günlük kurban bayramı tatilinden yararlanabileceklerdi. Hemen organizasyona başlandı. ODTÜ-SAT ve SAD yetkilileri bilgilendirildi, ekip ve

malzeme toparlanmaya başlandı. Sürekli iletişim halinde olunan MTA'dan ve Hacettepe Üniversitesi Uluslararası Karst Su Kaynakları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden (UKAM) uzmanlarla gerekli ön görüşmeler ve bilimsel tavsiyeler alındı. Gerek dalış izinlerini almak gerekse yöre hakkında bilgi toplamak ve lojistik destek sağlamak için de Tekir belde belediye başkanı ve Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile irtibat kuruldu.

Kasım 2008'de MADAG ekibi karla

14-15 metre genişliğinde bir ağız olan ve obruk çanağını kuzey yönünde destekler görünen kireçtaşı bloğunun içine doğru ilerleyen sualtı mağarasına ulaşılmıştı. Takip eden dalışlarda yaklaşık 150 metrelik bir ilerlemeyle 42 metreye inildi. Bu iki günlük ön keşif etkinliği sonucunda Ankara'ya götüreceğimiz güzel haberlerimiz vardı neyse ki! Zira bu tür ihbarların pek çoğunun asılsız çıktığı ve ekibimizin onca hazırlığa rağmen hayal kırıklığı ile eve döndüğü de olmuştu. Bu sefer 40 metre üstünde bir derinliğe ulaşan ve hâlâ gitme olasılığı olan güzel bir mağara sistemine adım atılmıştı. Sualtında mağara girişine yaklaştıkça büyük bir uğultu ile gelen su akışının sesi de bir yandan insanın tüylerini ürpertiyor, bir yandan da dalıcıları cezp ediyordu. MADAG ekibi, çevresi karla kaplı Yeşilgöz Obruğu'ndan iklim koşullarının daha uygun olduğu ve suyun daha berrak

Yeşilgöz Obruğu'nda dalış öncesi son hazırlıklar yapılıyor. ODTÜ Sualtı Topluluğu tarafından düzenlenen etkinlik tam bir ekip çalışması ile gerçekleştirildi. Etkinliğe katılanlar Fatih Şen, Hande Ceylan, Orhan Timuçin, Volkan Evrin, Doruk Dündar, Koray Küçük, Baha Dinçel, Ali Ethem Keskin, Mustafa İkiz, Gökçen Fidan, Murat Salmanoglu ve Cihan Yıldırım'dan oluştu (karşı sayfada). ODTÜ SAT ekibinin obruk gölündeki dalışları hem keşif hem de araştırma dalışlarıydı. Bir çanak şeklindeki gölün en derin noktası 24 metre olarak ölçüldü. Ancak ekip dalış sırasında hafta sonları piknik yapmaya gelen yöre halkına hizmet veren işletmeye ait tabelaları dipten toplamak zorunda kaldı (altta).

kaplı, dört tarafı dağlarla çevrili bir çanak görünümündeki Tekir beldesine ayak bastı. Düdenden batan suyun obruktan çıktığına ilişkin söylenceler boldu, eğer durum bu ise obruk içine suyu ileten ağızlar da olmalıydı. MTA'dan Koray Törk'ün öngörüsü de bu yöneydi.

MADAG ekibi obruğun çevresini inceledi. Otuz-otuz beş metre çapında dairesel bir göl görünümünde olan Yeşilgöz, güçlü bir debi ile Yeşilgöz Deresi'ni de besliyordu. Obruğa yapılan ilk dalışların ardından, 12 metre derinlikte

olabileceği bir mevsimde gelmek üzere ayrıldı. Bu alanın araştırmasının hem karadan hem de sualtından daha uzun süreli ve daha donanımlı bir ekiple yapılabilmesi için Anadolu Speleoloji Grubu (ASPEG) ile işbirliği yapılması yararlı olacaktı.

Kasım 2008'de yapılan ön keşfin başarılı sonuçları Ankara'da değerlendirildiğinde tüm ekip Yeşilgöz'e tekrar gitmek konusunda sabırsızlanıyordu. Baharda yoğun olan yağışların aktif su

Obruğun çevresinde görülen canlılardan biri lekeli semender. Kalın yapılı vücut boyu 25 santimetreye kadar ulaşabilir. Sırt tarafı siyah, üzerinde sarı, nadiren derisinde kırmızı lekeler bulunur. Dağlık ve tepelik bölgelerde, nemli orman ve ağaçlık kısımlarda yaşar. Yağmurlu havalarda gündüz de görülebilir. Erzincan, Bitlis, Adana, Mersin, Hatay ve güneydoğu bölgelerinde rastlanabilir (üstte). Obruğun suyu, dibinde bulunan mağaradan geliyor. Fazla su bir dere oluşturarak dışarıya akıp gidiyor. Obruğun giderinde yeşil tatlı su bitkileri yer alıyor. Dipten yukarı bakıldığında ise eşsiz bir doğa manzarası izleniyor (karşı sayfada).

sistemlerini sürekli beslediği bir yıl yaşıyorduk. Bu yüzden de etkinliği su debilerinin nispeten düşük olduğu temmuz ayında yapmaya karar verdik. Bu çalışma sırasında sualtı fotoğrafı ve video çekim işlemleri yanında mağaranın haritalanması ve gidebildiği yere kadar keşfedilmesi öngörülmüştü.

Ankara'dan ODTÜ Spor Müdürlüğü'nün tahsis ettiği minibüs ile yola çıkan MADAG ekibi, Yeşilgöz'e ulaştığında İstanbul'dan gelen ekibin de kamp alanına ulaşmasına bir iki saat kalmıştı. Türkuvaz mavisi bir su yüzeyi ile sabahın ilk ışıklarını üstünden yansıtan Yeşilgöz, beslediği derenin berrak sularında alabalık yetiştirilmesine de olanak veriyordu. Su içinde "gammarus" isimli küçük canlılar, ufak tefek gümüşbalıkları ve hatta göl kenarında semender bile görebiliştik. Derede yetişen alabalıklarının göle geçmesini engellemek için göl ile dere arasına tel kafesler yerleştirilmişti. Yöre insanlarının anlattıklarına göre eskiden bu gölün kırmızı benekli alabalıkları çok ünlüymüş. Bu göl ve çevresi, çevre il ve ilçelerden gelen onlarca insan için güzel bir sayfiye yeriymiş aynı zamanda. Göl ve derenin çevresine konuşlandırılmış çardaklar yaz aylarında epeyce rağbet görüyormuş.

MADAG ekibi kamp yerleşimine başlamıştı. Çadırlar kurulmuş, bir yandan kahvaltı hazırlıkları yapılırken bir yandan da malzemeler hazırlanmak

üzere ortaya çıkartılıyordu. Çiftli tüpler Ankara'da hazırlanmıştı, o yüzden işler daha hızlı olabilecekti. Dört günlük bu dalış kampının ana hedefi bilimsel çalışmalara yardımcı olacak verilerin toplanması ve görüntüleme çalışmaları idi. Kameralar, fenerler, elemgeler ve diğer tüm teknik malzeme suya giriş için seçilen alana aktarılmış ve dalış için sıra beklemeye başlamışlardı bile...

Suyun yüzeyi büyüleyici türkuvaz renginde olsa bile sualtı ortamı bulanmaya çok müsait bir yapıda idi. İlk

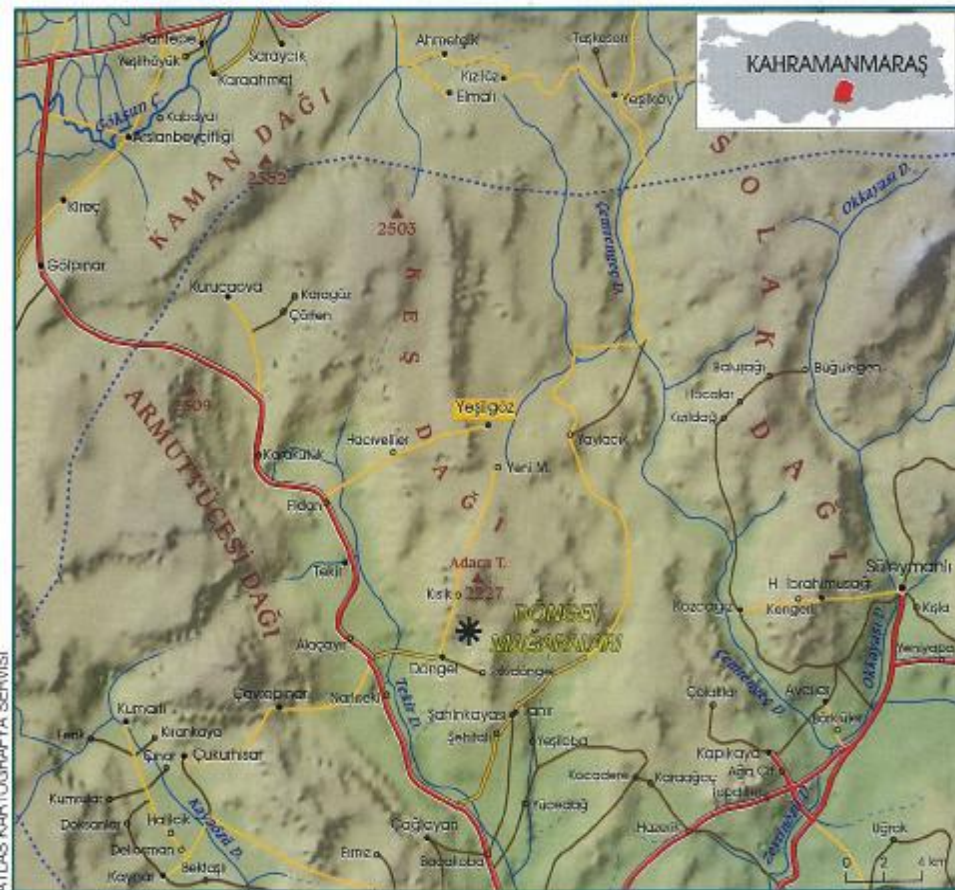
dalışlarda çevreyi görebilmek adına kısa bir turdan sonra mağaraya girdik ve daha önce döşenen hattın 41 metre derinlikteki kütüklere kadar sürüklendiğini gördük. Son altı ay içinde obrukta ve mağara içinde epeyce bir su hareketi olduğu çok açık bir şekilde belli idi. 20 metrelerde başlayan uğultulu ses, 40 metreden sonra çok net bir şekilde duyuluyordu. Bu mağaranın uzağında bulunan bir düden ya da mağara içinde akan bir nehir olabilirdi.

Mağaranın 14 metreden başlayan ve

24 metre tabanda sonlanan 14-15 metre genişliğinde çok büyük bir ağız vardı. Bu nedenle dalışa sol koldan başlayan ekip ile sağ koldan başlayan ekip iki ayrı mağara olduğunu raporladı ilk günün sonunda. Fakat detaylı tarama yapılırken göl içinde tek bir girişin olduğu netleşti. Mağara sistemi 24 metreden başlayan girişinde sağa doğru kıvrılıp sonra tatlı bir eğim ile derinlere doğru ilerlemenize izin veriyordu. Kaya duvarları suyun yüksek debisi nedeni ile kaymak kıvamındaydı. Bu mağara içinde

Ekip obruğun dik olan kuzey yamacının derinliklerinde bulunan sualtı mağarasında ancak 45 metre derinliğe kadar ilerleyebildi. Burada bulunan dar geçit mevcut malzeme ile ilerlemeye uygun değildi. Sonraki tarihlerde dalışa uygun planlar yapılması için Volkan Evrin de geçiti video ile belgeledi.

kılavuz hattın çekilmesini bir hayli zorlaştırmıştı. Yapı olarak çok fazla dönüşü, inişi çıkışı vs. olmadığı için mağara içinde 40 metrede bulunan büyük ağaç kütüklerinden oluşmuş dört beş metre genişliğindeki sete ulaşmak çok da zor olmadı. Üç metrelik ana gövdesi ile bu kütüğü bu noktaya getiren suyun aktığı zamanlarda orada olmayı kesinlikle düşünmemek gerekir zaten! Zira çevrede, yapay çöpler, bez parçaları, dal budak gibi epeyce çerçöp birikmiş haldeydi. Bu seti geçtikten sonra mağara iki kola ayrılıyordu. Sağ kol çok dar bir yarıktan geçmeyi gerektiriyordu. Arkasında genişçe bir alan daha vardı. Kol sanki yukarı doğru yönelmiş durumdaydı. O noktayı bir sonraki dalışta daha "ince" bir dalıcının girmesi için bıraktık. Sol kol ise ince bir kavisten sonra aşağıya doğru iyice karanlıklaşan bir çukur gibiydi. Buradan ancak 45 metrelere kadar takip edildik.

Yeşilgöz Obruğu'nda ve mağara içinde yapılan her dalıştan sonra ortalık daha da çok bulanıyordu. İlk günlerde akan suyu şişelerimize doldurup

BASKETBOL AŞKIYLA TAŞIYORUZ

Türkiye Basketbol Federasyonu
Resmi Kargo Sponsoru

Arayın, gönderin!

Mağara girişi 24 metre derinlikte ve oldukça geniş bir ağıza sahip. Ancak sudaki parçacıklar yüzünden bu derinlikte obruk, çok karanlık. Ayrıca mağaranın derinliklerinde ve girişinde büyük kütükler bulunuyor. Bunların geçmişte yaşanan seller ile obruğa taşındığı sanılıyor.

içebildiğimiz halde, üçüncü günün sonunda sayemizde göl iyice bulanık hale gelmişti. Orhan ile Hande'nin ölçüm denemeleri de bu bulanıklık yüzünden başarılı sonuçlar alamamıştı. İlk günler rahat rahat dalarken ortalık bulanıktan sonra alamadığımız görüntülerin telaşına düşmüştük. Kampın son günü Fatih'in liderliğinde Ali Ethem ve ben (Volkan Evrin) son bir defa şansımızı denedik. Görüş nispeten biraz daha açılmıştı. Otuz metrelere geçtiğimizde yüzümüz de gülmeye başladı, çünkü görüş daha da açılıyordu. Obruğun ve mağaranın girişindeki koyu bulanıklık 40'lı metrelerde iyice azalmıştı. Volkan durmaksızın kayıt çekerken Ali de bir yandan çevreyi fotoğraflıyor bir yandan da Fatih'in ince yarıkları zorlama denemelerini belgelemeye çalışıyordu.

Dört günün sonunda mükemmel olmasa da görüntü alabilmıştık. Biraz daha rahatlamış bir ruh hali ile çıkışa geçtiğimizde koyu yeşil bulanıklık garip bir

perde gibi karşımızda duruyordu hâlâ...

Mağara ağzının kenarına takılmış büyük ağaç kütüğüne yaklaşırken Fatih bizi yukarı uğurlamış ve ardımızda bıraktığımız hatları toplamak için çevreyi kolaçan etmeye başlamıştı.

Kazasız belasız dalışları tamamlayıp çıktığımızda Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürü Seydi Küçükdağlı ve beraberindeki yerel basın mensupları bizi kıyıda bekliyordu bile... Onlara yaptıklarımız hakkında genel bilgiler vererek meraklarını gidermiştik. Fakat kendi içimizde yaptığımız ilk değerlendirmede burası daha bitmedi diyorduk. Su bulanıklığı ve rahat kamp ortamı nedeni ile gevşeyen ekibimiz, bir dahaki sefere mağaranın bittiği yeri de görmek için bir sonraki kampın hayallerini kurmaya başlamıştı. ASPEG'in düden üzerinde yaptığı çalışmaların verilerinden de yararlanarak bu büyük su sisteminin gizemini çözmek için şimdiden sabırsızlanmaya başlamıştık ■

365 gün dinlenmek, hafiflemek, yenilenmek, inanılmaz lezzet ve kusursuz keyif için...

New York'u büyüleyen
İtalyan restoranı
Da SILVANO

ESPA kalitesi ve
ürünleriyle
tazelenmek için
Palmalife SPA

Prof. Dr. Osman Müftüoğlu
yönetiminde
hafiflemek ve
yenilenmek için

Dünyanın en seçkin İtalyan restoranı Da SILVANO... Türkiye'nin bir numaralı wellness merkezi Yaşasın Hayat! Enstitüsü... Dünya devi ESPA'nın özel bakım uygulamaları ve ürünleriyle Palmalife SPA... Ege'nin en büyüleyici butik oteli Palmalife Bodrum Resort & SPA, hayatın özel zevklerini sizin için bir araya getirdi. Yerinizi ayırtın, bütün yıl boyunca bu ayrıcalıkların tadını çıkarın.

Everlasting Relaxation

Palmalife
BODRUM RESORT & SPA

T +90 (252) 396 60 50 www.palmaliferesort.com

PALMALI GROUP OF COMPANIES

ayun Mucizeleri

ırmeyen bir yerde batan sular, yeraltında gizemli bir yolculuk izledikten sonra
lgöz Obruğu'nda yeryüzüne çıkıyor.

aramanmaraş, Türkiye'nin mağaracı-
sından en az araştırılmış bölgelerin-
ri. Bölgede şimdiye dek bulunmuş ve
teri yapılmış sadece 22 mağara var.
ilin kuzeyinde, Kaman Dağı civarın-
kireçtaşı kalınlığının binlerce metre
u biliniyor. Bu denli masif bir kireç-
se yüzlerce mağarayı barındırmalı.
glar Kahramanmaraş'ın yaklaşık 50
etre kuzeyinde, Döngel yakınlarında
or, Doğu Toroslar'ın bir parçası ola-
ğu-batı doğrultusunda uzanıyor. Ye-
bu kireçtaşı sıradaglarının arasına
uş, Doğudan Delihöbek ve Keş Dağ-
batıdan ise 2 bin 440 metre yüksek-
e Armutyücesi Dağı ile sınırlanmış,
beldesine bağlı ufak bir köy.

irli bir havzaya yağan yağmurun ki-
mı aşındırarak yeraltına kaçtığı doğal
ere "düden" denir. Bazı düdenlerin
ırlı dönemlerde saniyede onlarca
küp suyu yeraltına boşalttıkları bili-
u tür milyonlarca yıl süren aktif bir
ırma sonucunda düdenler yeryüzü-
erliliklerine doğru uzayıp gider. Yer-
de düdenler vasıtası ile batan sular

ı zaman tekrar yüzeye çıkar. Bu çıkış
bir kaynak olabileceği gibi, suyun
kadar ihtiyamlı da olabilir. Yeraltı
nın bir diğer yeryüzüne çıkış şekli ise
bir kuyudan yükselmeleridir. Zaman
ı dibinde bir mağara da bulunan ve
arasında "obruk" olarak adlandırılan

kuyuları çoğunlukla suyun battığı
dan oldukça uzak bir yerde oluşabilir.
e, Kahramanmaraş'ın Yeşilgöz kö-
karşımıza çıkan ve köye de ismini
obruk böyle bir jeolojik formasyon.
ırmeyen bir yerde batan sular yer-
alıp sonunda bu noktada yüzeye
r. Yeşilgöz'ün bir özelliği de, dibinde

geldiği ve içine girilebilir genişlikte
ağara olması. Erken ve Orta Miyosen
a (20-11 milyon yıl önce) oluşmuş bu
ı, geniş çatlaklar ve kırıkları ile ciddi
geçirgenliğine sahip.

aramanmaraş'ın mağara açısından

Yağmur başladığı için ASPEG ekibi Keş Dağı Düdeni'ndeki çalışmasını kesti. Malzemeleri dışarı taşıdı, döşenen hatları söktü.

çok zengin olan bu bölgesinde 10 günlük
araştırmamız sırasında 12 yeni mağara
daha tespit ettik. Üstelik bu bölgedeki ma-
ğaralar temmuz ayında bile büyük miktar-
da su aktarıyordu.

Keş Dağı'nın yaylasında, Keş
Düdeni'ndeyiz. Yaylanın büyüklüğünü ve
düdenin ağızını görünce biz içeride iken
yağmur yağmaması için dua ediyoruz. Yağ-
murlar başladığında dev gibi bir havzanın
su bu delikten batıyor olmalı. Yeryüzüne
batan ve tekrar çıkan sularla ilgili mutlaka
yerel söylence vardır. "Oradan saman atıl-
dı, buradan çıktı" gibi. Tabii Keş Düdeni-
Yeşilgöz Obruğu için de benzer söylenceler
var. Ama burada bizleri en çok umutlandı-
ran köylülerin Keş Dağı'nda yağmur başla-
dıktan bir gün sonra Yeşilgöz Obruğu'nun
suyunun bulanıklaştığını ve çamurlandığını
söylemeleri oldu. Bu, bir bağlantı ol-
duğuna dair ciddi bir gözlemdi ve diğer
söylencelere oranla çok daha "bilimsel"di.

Aslında bir düdenden obruğa kadar

yeraltı suyunun tüm havzasını izlemek
mümkün. Bu iş için zararlı olmayan bo-
yalar kullanılır. Düdene dökülen boyanın
yeniden yüzeye çıktığı nokta tespit edilir.
Örneğin 1970'li yıllarda yapılan deneyler
sonucunda Suğla Gölü'nün kenarında bu-
lunan düdenlerden batan suların 74 kilo-
metre ileride Manavgat Nehri'nden çıktığı
ispatlandı. Fakat bir mağaracı için böylesi
bir sistemi tümü ile yeraltından geçebil-
mek nerede ise imkânsızdır. Çoğunlukla
mağara geçit vermeyecek kadar daralır, su
bir taşın altından kaybolur, gider... Ya da
diplerinde mağaralar olsa dahi, obruklar
dalınamayacak kadar derin olabilir.

Keş Düdeni-Yeşilgöz Obruğu'nda ise
şimdilik her iki açıdan da şansımız var.
İlki, düdenin çok büyük galeri ve inişlerle
devam ediyor olması. Burada bir düdende
bulunması mucize sayılabilecek büyük-
lükte salona rastladık. Mağara ilerledikçe
yan kollardan gelen sularla beslenerek ge-
nişlemeye devam ediyordu. Ön araştırma
olduğu için az miktarda malzeme ile geli-
nen bu çalışmayı yaklaşık 180 metre de-
rinlikte ve tahminen 100 metrelik büyük
bir inişin başında bıraktık. Öte yandan,
düdenden kabaca beş kilometre uzakta
bulunan Yeşilgöz Obruğu'nda da ulaşıl-
abilir derinlikte ve ilerlenebilir genişlikte
mağaralar başlıyor.

Dünyada iki ağız veya suyun battığı ve
çıktığı ağızları olan birçok mağara var. Ama
bir düdenin bir obruğa bağlandığı örnekler
dünyada sadece birkaç tane. Bu açıdan,
eğer bir bağlantı gerçekleştirilebilirse, Keş
Düdeni-Yeşilgöz Obruğu sistemi dünya
çapında bir öneme sahip olacaktır.

Anadolu Speleoloji Grubu (ASPEG) ola-
rak, Keş Düdeni'nde sürdürdüğümüz bir
haftalık çalışmayı, son gün yağan yağmur
dışında hiçbir sorun olmaksızın tamam-
ladık. Çok uzun ve derin olması beklenen
bu bağlantıyı araştırmak için önümüzdeki
yıl temmuz ayında yeniden MADAG ve
ASPEG olarak Yeşilgöz Obruğu'nda ve Keş
Düdeni'nde olacağız.

BİR DERGİDEN DAHA FAZLASI

CAPITAL DERGİSİ'NDEN EKİME ÖZEL EKLER VE BÖLÜMLER:

KRİZİN YARINI

Geniş Açı'da, Türkiye'nin önde gelen ekonomistleri, krizin geleceğini tartışıyor, iş dünyasına önerilerde bulunuyor.

4 ÖNEMLİ İŞ KİTABI

İŞ KİTAPLARI ÖZETLERİ ekinde, 4 önemli yeni iş kitabının ayrıntılı özetine yer veriliyor.

KONUT ALMA ZAMANI

Büyük illerde neler oluyor, Beyoğlu'ndaki değişimin getirdikleri ve çok sayıda önemli konu bu özel dergide...

HARVARD ÖZEL BÖLÜMÜ

Dünyanın en iyi yönetim dergisi Harvard Business Review'dan seçilmiş iki önemli makale bu sayfalarda...

AKILLI AĞLAR GELİYOR

Akıllı Ağlar konusu ele alınıyor, yeni trend ve teknolojilere yer veriliyor.

HAYATİ İSTATİSTİKLER

1970'den bu yana ay ay döviz kurları ve çok sayıda önemli göstergeler Infocard'da...

Capital

TÜRKİYE'NİN EN YENİLİKÇİ AYLIK İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

Dijital Dergi Aboneliği için;

www.eMecmua.com